

Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

<https://www.valodaskonsultācijas.lv/lv/questions/921>

Jautājums	<p>Sēdē <i>pacēla jautājumu</i> par palīdzības sniegšanu – vai teikumā iederīgs vārdu savienojums <i>pacelt jautājumu</i>?</p>
Atbilde	<p>Literārajā valodā iederīgs vārdu savienojums <i>izvirzīt jautājumu</i> (arī <i>ierosināt, aktualizēt jautājumu</i>).</p> <p>Vārdu savienojumā <i>pacelt jautājumu</i> vārds <i>pacelt</i> ir semantiskais kalks – pēc citas valodas parauga pārņemta vārda nozīme. Semantiskos kalkus bieži aizgūst tēlainības dēļ, jo veidojas pārnestās nozīmes. Tā, piemēram, vārda <i>pasvītrot</i> konkrētā nozīme ‘pavilkt svītru (parasti zem kādas teksta daļas), lai (to) izceltu, padarītu atšķirīgu’ pēc satura un pēc attiecīgā tēla atbilst aizgūtajai nozīmei ‘uzsvērt, izcelt’ (krievu <i>подчеркнуть</i>, vācu <i>unterstreichen</i>).</p> <p>Vārdu savienojuma <i>pacelt jautājumu</i> lietojums nav vēlams latviešu literārajā valodā, un tā vietā labāk lietot <i>izvirzīt jautājumu, ierosināt jautājumu, aktualizēt jautājumu/problēmu</i> u. tml.</p>
Avoti	<p>Freimane, I. <i>Valodas kultūra teorētiskā skatījumā</i>. Rīga : Zvaigzne, 1993, 370., 374., 381. lpp.</p> <p>Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca: pacelt</p>

